

BIBLIOGRAFICKÁ PŘÍLOHA 118

DURCZAK, Ondřej: Ostrava má Budoucnost: 100 let spotřebního družstva Budoucnost v Ostravě ve fotografiích 1919–2019 / Ondřej Durczak. Ostrava: Ondřej Durczak – FotoD, 2019, 201 s. ISBN 978-80-906937-6-0

Spotřební družstvo Budoucnost v Ostravě vzniklo v roce 1919 a významně přispívalo k zásobování obyvatel Ostravska a okolí potravinami a dalším zbožím. Soustředilo se na dělnické rodiny, jimž slibovalo kromě nízkých cen ve stovkách prodejen také program sociálních výhod. V roce 1953 byla Budoucnost spolu s dalšími městskými spotřebními družstvy v Československu zrušena a její činnost byla obnovena teprve v roce 1967. Od té doby převzala tehdejší společensko-politické rituály, kromě maloobchodního prodeje potravin i průmyslového zboží založila velkoobchodní činnost, rozsáhlou výrobu vlastních potravinářských produktů, dále stavěla nákupní střediska prodejn a provozovala služby společného stravování. Tato fotografická kniha připomíná dlouhodobý fenomén spotřebního družstevnictví pomocí desítek dobových i současných snímků a zároveň provází po významných prodejnách a podnicích Budoucnosti.

KOLÁŘ, Ondřej; JANÁK, Dušan: Polská a německá menšina ve Slezsku a na severní Moravě / Ondřej Kolář, Dušan Janák a kol. Opava: Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě: Slezské zemské muzeum, 2019, 93 s. ISBN 978-80-7510-387-1 (Slezská univerzita v Opavě) ISBN 978-80-87789-63-6 (Slezské zemské muzeum)

Katalog výstavy Polská a německá menšina ve Slezsku a na severní Moravě vznikl za podpory Ministerstva kultury ČR v rámci programu Národní a kulturní identity

(NAKI) II, projekt Právní, historické a společenskovední aspekty nových a tradičních menšin v České republice. Výstava přibližuje dějiny německé a polské populace na území českého Slezska a severní Moravy od roku 1918 do současnosti. Pozornost je zaměřena především na politické, náboženské, spolkové a kulturní aktivity příslušníků menšin s důrazem na meziválečné období. Dále pojednává o poválečném nuceném transferu německého obyvatelstva a o situaci menšin v poválečném Československu, zabývá se rovněž vývojem právního postavení menšin. Závěrečná část výstavy přibližuje hlavní rysy polistopadových spolkových a kulturních aktivit německého a polského obyvatelstva regionu.

KRÖMER, Tomáš: Slezské zemské muzeum / Zemské muzeum v Opavě a jeho výstavní činnost (1918–1938) / Tomáš Krömer. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2019, 355 s.

ISBN 978-80-7510-388-8

Hlavním tématem publikace je soupis výstav Slezského zemského muzea, později Zemského muzea v Opavě v období mezi světovými válkami. Publikace je rozdělena do čtyř částí. První tři nastiňují historii muzea v meziválečném období a zmiňují jeho sbírkotvorné a vědeckovýzkumné aktivity, čtvrtá část se zabývá prezentačními aktivitami muzea s podrobným seznamem výstav. Knihu doplňuje stručná obrazová příloha.

ONDŘEKA, Zbyšek: Těšínsko známé i neznámé / Zbyšek Ondřeka. Český Těšín: Muzeum Těšínska, 2020, 146 s. ISBN 978-80-86696-55-3

Druhé, doplněné a upravené vydání knihy určené širšímu čtenářskému okruhu, představuje Těšínské Slezsko v jeho historických hranicích se zaměřením na vysvětlení

známých i méně známých historicko-geograficko-topografických souvislostí vývoje tohoto území. Hlavní text doplňují drobnější, tematicky zaměřené bloky zaměřené na problematiku z oblasti právních, správních, hospodářských, sociálních či kulturních dějin. Chronologicky je publikace dovedena od středověku do konce 18. století, přičemž jí předchází prolog o sporu o Těšínsko v první polovině 20. století. Součástí knihy je bohatý obrazový materiál s obsáhlejším doprovodným komentářem.

RAZÍM, Vladislav: Středověká opevnění českých měst. 3. díl, Katalog Morava a Slezsko / Vladislav Razím. Praha: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště středních Čech v Praze, 2019, 503 s.

ISBN 978-80-88339-03-8

Třetí, závěrečný svazek knihy, kterou Národní památkový ústav vydává z praktických důvodů postupně v letech 2019–2021, tedy katalog pro území Moravy a Slezska zahrnuje 88 lokalit. Mezi nimi najdeme i města, v nichž se z hradeb nad dnešní úroveň terénu nic nedochovalo, ale jejich existence je doložena prameny. Kromě přehledu dějin, popisu a nástinu stavebně-historického vývoje hradeb v jednotlivých městech se hesla katalogu skládají z historických a současných plánových, obrazových a fotografických příloh, které z velké části dosud nikdy nebyly publikovány. Poprvé lze v katalogu nalézt také plánky s vyznačením k dnešku dochovaných, různě rozsáhlých zbytků opevnění každého města. Katalog tak poskytuje zejména komplexní představu o celkovém charakteru a stavebních proměnách uvedených městských fortifikací ve středověku (asi do poloviny 16. století) a zároveň ulehčuje dnešnímu zájemci nalézt jejich pozůstatky v často složitém a nepřehledném organismu městské zástavby. Kniha je určena především zájemcům o historická města a středověkou fortifikační architekturu,

může však být zajímavá i pro další milovníky historie a jejich hmotných odkazů.

SMĚJA, Fran: Na co jsem nezapomněl / Fran Směja; edd. Martin Tichý a Radek Touš. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2019, 335s.

ISBN 978-80-7510-382-6

Editoři Martin Tichý a Radek Touš vydali dosud nevydané paměti slezského spisovatele Frana Směji s titulem „Na co jsem nezapomněl“. Součástí knihy jsou také rozsáhlé vysvětlivky a podrobná studie reflektující Smějovo dílo od počátků až po normalizaci. Paměti opavského spisovatele, známého především jako autora nářečních veršů Pletek, vznikaly na počátku normalizace, kdy byl vyřazen z veřejného života a zbaven veškeré možnosti publikovat.

Sestavila Alena Volná